

Datum: 16 juni 2025**Aan: College van B&W, gemeenteraad****Afschrift: Directeurenberaad, Controllersberaad****Van: Sigrid ten Heuvel, Ralph Meijers, Gert Homan****Onderwerp: Meicirculaire 2025 gemeentefonds**

In deze memo worden de resultaten van de meicirculaire 2025 uitgewerkt. Op 13 juni 2025 heeft het ministerie van BZK herziene rekenmodellen ter beschikking gesteld nadat was gebleken dat er fouten waren gemaakt voor de maatstaven voor het sociaal domein. De resultaten waren echter toen al opgenomen in de zomernota 2025. Aanpassing van de zomernota is te complex. De afwijking voor de jaren 2027 e.v. zal worden verwerkt in de Gemeentebegroting 2025.

Resultaat

De doorrekening van de meicirculaire 2025 levert het volgende resultaat op:

Omschrijving (x 1.000 euro)	2025	2026	2027	2028	2029
Stand gemeentefonds meicirculaire 2025	522.658	527.465	537.645	544.897	562.069
Stand gemeentefonds decembercirculaire 2024	505.203	505.806	518.427	534.145	551.821
Bruto mutatie	17.456	21.659	19.218	10.752	10.247
Mutaties jeugd	-4.737	-9.822	-9.208	-741	-1.089
Taakmutaties meicirculaire 2025	-7.345	-7.942	-5.691	-5.707	-3.997
Resultaat meicirculaire 2025	5.373	3.894	4.319	4.303	5.162

Resultaat meicirculaire 2025 in zomernota 2025	5.373	3.894	4.319	4.391	5.263
Verschil - te verwerken in Gemeentebegroting 2025	0	0	-58	-128	-175

In bovenstaande resultaat is de uitkomst van de Voorjaarsnota 2025 van het rijk verwerkt die vooral toeziet op allerlei zaken die samenhangen met budgetten jeugdzorg. Deze zijn onderdeel van de taakmutaties uit deze circulaire. Die worden separaat toegelicht in deze memo.

Resultaat 2025

Het positieve resultaat ontstaat door:

- Een hoger accres door een hogere vergoeding vanuit een hogere prijsindex bbp.
- Daar staat tegen over een neerwaartse bijstelling van het accres door daling van de hoeveelheden maatstaven. Hierbij gaat het met name om een bijstelling van het aantal inwoners, woonruimten en huishoudens laag inkomen die nu aansluiten bij de daadwerkelijke hoeveelheden per 1 januari 2025. Deze waren blijkbaar door het rijk, op basis van de voorspellingen van het CBS, te hoog ingeschat. Hier tegenover staat een vrijval vanuit behoedzaamheid die binnen de raming van het gemeentefonds wordt aangehouden voor niet te voorspellen mutaties in accressen en maatstaven.
- In 2025 is sprake van een negatief effect omdat het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) naar beneden is bijgesteld. De definitieve declaraties door alle gemeenten in 2024 bleek hoger te zijn dan was verwacht bij de septembercirculaire 2024. Hierdoor verkleint de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. De definitieve afrekening van de ruimte in 2025 volgt in de septembercirculaire 2025. Vooralsnog is er geen reden om te veronderstellen dat er tekorten zullen ontstaan en de begrote ontvangst van 3,5 miljoen euro in 2025 niet wordt gehaald.

Het positieve resultaat voor 2025 wordt verwerkt in de Tussenrapportage 2025. Hierbij is, conform de in 2024 gemaakte afspraken hierover, een beslispunt opgenomen waarbij het resultaat voor deze circulaire wordt verrekend met de algemene reserve.

Resultaat 2026 e.v.

Voor 2026 e.v. geldt ook dat het resultaat ontstaat door een positief accres (door hogere prijsindex bbp en hoger volume) dat deels wordt verlaagd omdat de aantallen van de maatstaven naar beneden zijn bijgesteld. Het resultaat voor 2026 e.v. is onderdeel van het middelenkader van de Zomernota 2025.

Voor 2026 e.v. moet een mogelijke raming voor de ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds worden bijgesteld op basis van de bijstelling voor 2025 in deze circulaire. Voor 2026 e.v. is een raming van 3 miljoen euro opgenomen in de Zomernota 2025. Het maximale plafond voor Enschede bedraagt 3,4 miljoen euro dus hoeft de stelpost voor het plafond niet bijgesteld te worden.

Voorjaarsnota 2025 Rijk – taakmutaties Jeugd

De mutaties vanuit de Voorjaarsnota 2025 van het rijk waren al eerder bekend. Deze zijn nu vertaald naar de uitkering gemeentefonds in deze meicirculaire 2025. Hierop is een grote wijziging te melden. De demping van het ravijn vanaf 2026 van 400 miljoen euro wordt niet toegerekend aan het accres. Deze is nu toegerekend aan jeugd en ook verdeeld via de maatstaven die samenhangen met jeugd. In de VNG Ledenbrief was het bedrag al toegerekend aan jeugd maar in de Voorjaarsnota van het rijk stond dit niet als zodanig vermeld.

De definitieve verrekeningen zijn te vinden in onderstaande tabel:

Omschrijving (x 1.000 euro)	2025	2026	2027	2028	2029
<i>Jeugdzorg:</i>					
Tekorten voor rekening rijk	4.737	4.737	4.737	4.737	4.737
Demping terugval GF 2026		4.584	4.834	4.718	4.739
Hervormingsagenda Jeugd		3.818	2.841	3.303	3.631
Groeipad maatregelen hervormingsagenda		5.707	5.106		
Eigen bijdrage Jeugdzorg				-2.940	-2.940
Beperken trajectduur jeugdzorg				-768	-768
Indexeren opbrengst hervormingsagenda				-5.729	-5.729
Vervallen 'oude' stelpost jeugd		-9.024	-8.310	-8.310	-8.310
Stelpost jeugd: Indexeren opbrengst hervormingsagenda				5.729	5.729
Totaal	4.737	9.822	9.208	741	1.089

Toelichting op de mutaties jeugd:

- Tekorten voor rekening rijk: De deskundigencommissie Van Ark adviseerde om het structurele tekort in de jeugdzorg van 828 miljoen euro gelijk te verdelen over Rijk en gemeenten. In de Voorjaarsnota 2025 is voor het gemeentefonds vanaf 2025 structureel 414 miljoen euro toegevoegd aan gemeentefonds. (Overigens heeft de deskundigencommissie Van Ark het Rijk geadviseerd de helft van de tekorten op de jeugdzorg van 2023 (628 miljoen euro) en 2024 (828 miljoen euro) te compenseren. De gemeenten zouden dus voor 2023 en 2024 aanvullend nog 728 miljoen euro compensatie moeten krijgen, maar deze tekorten zijn niet gecompenseerd in de Voorjaarsnota 2025.)
- Demping terugval GF 2026: De terugval van ongeveer resterend 2,4 miljard euro wordt in 2026 met 400 miljoen euro gedempt, oplopend naar 424 miljoen euro in 2030. Dan resteert dus nog steeds 2 miljard euro ravijn in 2026.
- Hervormingsagenda Jeugd: de bedragen, die bij het Ministerie van Financiën op de Aanvullende Post (AP) voor de Hervormingsagenda Jeugd waren gereserveerd, worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Het gaat om een bedrag van 356 miljoen euro in 2026 oplopend tot 342 miljoen euro in 2030.
- Groeipad maatregelen Hervormingsagenda: Het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda wordt voor de jaren 2026 en 2027 verzacht met 498 miljoen euro respectievelijk 447 miljoen euro. De volledige besparing van de Hervormingsagenda wordt in 2028 gerealiseerd volgens het rijk.
- Eigen bijdrage Jeugdzorg: Er wordt een eigen bijdrage ingevoerd voor jeugdzorg per 1 januari 2028. De maatregel moet 260 miljoen euro opleveren.
- Beperken trajectduur jeugdzorg: Rijk en gemeenten gaan met de sector afspraken maken over hoe beter te sturen op trajectduur. Deze maatregel moet 68 miljoen euro opleveren vanaf 2028.
- Indexeren opbrengst Hervormingsagenda: De besparingsopgave van de Hervormingsagenda is op prijs- en volumepeil 2019 ingeboekt. Er is vanaf 2028 een hogere besparing van 507 miljoen euro te veronderstellen aangezien prijs en volume sinds 2019 zijn gestegen.
- Vervallen 'oude' stelpost jeugd: deze stelpost komt te vervallen nu een reeks voor de hervormingsagenda (zie hier boven) is toegevoegd aan het gemeentefonds.
- Stelpost jeugd: indexering opbrengst hervormingsagenda: voor de korting op het indexeren van de opbrengst hervormingsagenda wordt een nieuwe stelpost ingesteld. De veronderstelling hierbij is dat de korting uiteindelijk ingevuld wordt door een toevoeging aan het gemeentefonds. Of door aanpassing van de regelgeving waardoor maatregelen beschikbaar komen waarmee de korting op budgetten jeugd in te vullen is.

Taakmutaties

In het resultaat zijn opgenomen een aantal nieuwe taakmutaties en vele mutaties op bestaande uitkeringen. In de onderstaande tabel zijn deze opgenomen:

Omschrijving (x 1.000 euro)	2025	2026	2027	2028	2029
<i><u>Nieuwe taakmutaties en uitkeringen:</u></i>					
Kinderopvang pleegouders	21	21	21		
IBO Problematische schulden	268				
Aanpassen dienstverlening aan huis		20	20	20	20
Impulsbudget arbeidsmarktregio's	1.007	827	1.117	1.291	
Impulsbudget sociale infrastructuur	524	471	471	471	471
Work in Nederland	145	145	145		
<i><u>Mutatie bestaande taakmutaties en uitkeringen:</u></i>					
Hulpmiddelen WMO		104			
Uitstel invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage WMO		2.354			
Toekomstbestedig maken energiebeleid	-371				
Uitvoeringskosten omgevingswet	556				
Alleenverdienerscapaciteit	282				
Begeleiding jongeren naar werk	567				
Landelijke beeindigingsregeling veehouderijbedrijven	19				
Versterken arbeidsmarktregio's	248	248	248	248	
Aanpak laaggeletterdheid	200	154	154	154	
Landelijke aanpak adreskwaliteit	49				
Einde lening inburgeringsplichtig	8				
Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen	23	23			
Maatschappelijke begeleiding	5				
Armoedebestrijding kinderen	-20	-20	-20	-20	-20
Kinderen in AZC	23	12	12	12	12
Voorschoolse voorziening peuters	-2	-2	-2	-2	-2
Nationaal actieplan dakloosheid	-7	-7	-7	-7	-7
Participatie	1.856	1.649	1.588	1.596	1.579
Beschermd wonen	1.955	1.955	1.955	1.955	1.955
Maatschappelijke opvang	-9	-12	-12	-12	-12
Vrouwenopvang	-1	-1	-1	-1	-1
Totaal	7.345	7.942	5.691	5.707	3.997

Toelichting op de nieuwe uitkeringen:

- **Kinderopvang pleegouders:** Er wordt geld beschikbaar gesteld voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang.
- **IBO problematische schulden:** De rijks gelden voor vroegsignalering van schulden, onderdeel van het maatregelenpakket voor problematische schulden uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) zijn toegevoegd aan het gemeentefonds.
- **Aanpassen dienstverlening aan huis:** Vanaf 2026 moeten ontvangers van een persoonsgebonden budget mogelijk premieafdrachten en doorbetalingen bij ziekte van hulpverleners, vanuit hun pgb bekostigen. Om de zorgvraag niet aan te hoeven vragen vanwege de extra kosten, is nu budget beschikbaar.

- Impulsbudget arbeidsmarktregio's: de centrumgemeenten ontvangen middelen om kaders te ontwikkelen voor de regionale arbeidsmarktinfrastructuur en mogelijk knelpunten in de regionale samenwerking mee op te lossen. Een deel van het budget is bestemd om een communicatiestrategie te implementeren in de regio.
- Impulsbudget sociale infrastructuur: Voor de periode 2025-2034 ontvangt de gemeente budget om de infrastructuur van sociale ontwikkelbedrijven te versterken. Dit is onderdeel van participatie budget.
- Work in Nederland: dit budget is bestemd voor de arbeidsmarktregio om ingezet te worden op informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan arbeidsmigranten.

Toelichting bestaande uitkeringen:

- Hulpmiddelen WMO: Al in de meicirculaire 2024 is voor 2025 budget overgeheveld vanuit de wet langdurige zorg naar de WMO om hulpmiddelen thuis te bekostigen. Hetzelfde geldt nu voor 2026.
- Uitstel invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage WMO: De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage is een jaar uitgesteld naar 1 januari 2026. Daarom is de korting op het gemeentefonds een jaar opgeschort.
- Toekomstbestendig maken energiebeleid: Het in de septembercirculaire 2024 ontvangen budget is abusievelijk aan verkeerde gemeenten toegewezen was al teruggedraaid voor 2024 in de decembercirculaire 2024. Nu wordt ook de bijdrage voor 2025 nog teruggedraaid.
- Uitvoeringskosten omgevingswet: De middelen zijn bedoeld om in te zetten om de aansluiting, oefening en inregeling te organiseren zodat wordt voldaan aan de eisen uit de Omgevingswet.
- Alleenverdienerscapaciteit: ook voor 2025 wordt nu budget beschikbaar gesteld voor de uitvoeringskosten om huishoudens te ondersteunen die als alleenverdiener door ongunstige samenloop van regelingen te weinig toeslagen ontvangen.
- Begeleiding jongeren naar werk: ook voor 2025 wordt budget beschikbaar gesteld omdat de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk is verschoven van 1 augustus 2025 naar 1 januari 2026.
- Landelijke beëindiging veehouderijlocaties: Voor 2025 wordt ook budget beschikbaar gesteld voor de extra taken van de gemeente als bevoegd gezag in deze.
- Versterken arbeidsmarktregio's: deze uitkering wordt verhoogd om de regiefunctie van de centrumgemeenten structureel te ondersteunen.
- Aanpak laaggeletterdheid: voor de periode 2025-2028 worden middelen toegekend om de aanpak te continueren nu het actieprogramma 2020-2024 is beëindigd.
- Landelijke aanpak adreskwaliteit: voor 2025 wordt eenzelfde bedrag beschikbaar gesteld als in 2024 voor de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Beoogd is om de adreskwaliteit in de BRP te verbeteren. De wetswijziging leidt tot meer werk bij gemeenten waarvoor nu een bijdrage volgt.
- Einde lening inburgeringsplicht: de gemeente ontvangt nu ook voor 2025 budget voor inburgeraars die hun budget heen uitgeput maar nog wel inburgeringsplichtig zijn.
- Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen: Gemeenten ontvangen al vanaf 2009 middelen voor hun antidiscriminatie voorzieningen voor preventie van discriminatie op lokaal niveau. Gemeenten ontvangen nu extra budget om aan lokaal maatwerk te doen. Naar verwachting volgt het budget voor 2025 e.v. in de septembercirculaire 2025.
- Maatschappelijke begeleiding: de gemeente ontvangt per statushouder een bijdrage.
- Kinderen in AZC: de verdeling voor 2023 is nu definitief en deze geldt ook voor 2024 e.v.
- Armoedebestrijding kinderen, Voorschoolse voorzieningen peuters, Nationaal Actieplan Dakloosheid, Maatschappelijke opvang, Vrouwenopvang: dit betreft de uitkomsten van de jaarlijks actualisatie van de verdeling van het beschikbare budget.
- Participatie en beschermd wonen: de toevoeging bestaat uit loon- en prijscompensatie.